

Professuurin työsuunnitelma

3.10.2025

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen professuuri 1.1.2026 -31.12.2030

Tiivistelmä

- Professuurin alana on lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.
- Professuuri on jatkoa Tampereen yliopistossa vuosina 2011–2017 toteutetulle Lasten ja nuorten terveyden edistämisen tutkimushankkeelle sekä vuosina 2019–2025 toteutetulle *Lasten ja nuorten terveyden edistämisen* professuurille. Professoreina ovat työskennelleet Leena Koivusilta ja Kalle Kurppa.
- Professori tutkimusryhmineen tuottaa ja tuo käytännön työhön interventioden ja kokeilujen kautta lasten ja nuorten terveyden edistämistä alueella konkreettisesti tukevaa uutta tieteellistä tietoa. Tietoa tuotetaan ja jalkautetaan *jo puhjenneiden sairauksien komplikaatioiden ehkäisyssä, erityinen painoalue on terveellisessä ja sairauksia ehkäisevässä ravitsemuksessa. Lisäksi käytännön kokeiluissa huomioidaan erityisesti lasten ja nuorten päivittäisen liikunnan tukeminen osana ylipainon ehkäisyä ja terveen aikuisuuden saavuttamista.* Tavoitteena on rakentaa kansallinen ja kansainvälinen yhteistyöverkosto tukemaan alan kehitystyötä.
- Rahoituksen kokoa Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry (Epky), joka tekee rahoittajien kanssa lahjoitussopimukset sekä *sopimuksen Tampereen yliopiston kanssa hankkeen toteuttamisesta.*
- Kootulla rahoituksella Tampereen yliopistoon toteutetaan viisivuotinen (2026–2030) *Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen* professuuri.
- Professorin työssä painotetaan seuraavia tehtäviä:
 - tutkimusryhmän (3–5 tutkijaa) kokoaminen, johto ja ohjaus
 - *Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alan* kehitystä tukevan uusimman tiedon kokoaminen sekä uuden tiedon tuottaminen alueen toimijoiden hyödynnettäväksi
 - interventioden ja tutkimus- ja kehityshankkeiden suunnittelu ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa hankkeiden toteuttamiseksi
 - interventioden ja tutkimus- ja kehityshankkeiden toteutuksen ohjaus ja seuranta
 - kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kokoaminen ja tiedotus: yrityskontaktit, yhteydet alan organisaatioihin
 - osallistuminen alan keskusteluun ja alan tutkimustiedon käytön edistäminen etelä-pohjanmaalla ja laajemmin yhteiskunnassa
 - korkeatasoisten tieteellisten julkaisujen tuottaminen.
- Professori työskentelee Seinäjoella. Tutkimusryhmän jäseniä voi olla muuallakin.
- Professuurissa toteutetaan tiivistä ja osapuolia hyödyttävää yhteistyötä alueellisten kehittäjäyhteisöjen, kuntien ja akateemisen yhteisön kanssa.
- Professuuri kuuluu Epanet-verkostoon ja on osa Seinäjoen yliopistokeskuksen toimintaa.
- Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys perustaa professorin työn tueksi tukiryhmän, johon kutsutaan jäseniksi rahoittajien edustajat ja tarvittaessa myös muita professuurin kannalta tarpeellisia tahoja.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen professuuri 1.1.2026 -31.12.2030

Taustaa

Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkosto Epanet on toiminut vuodesta 1999. Verkoston tavoitteena on parantaa yritysten kilpailukykyä ja lisätä alueen hyvinvointia lisäämällä ja kehittämällä tutkimustoimintaa Etelä-Pohjanmaalla. Epanet on osa yliopistojen toimintaa Seinäjoella ja osa Seinäjoen yliopistokeskusta. Verkoston toimintaperiaatteena on muodostaa korkeatasoisia tutkimusryhmiä Etelä-Pohjanmaan tarvitsemille aloille. Jokaista ryhmää johtaa tutkimusprofessori, joka kokoaa ympärilleen erillisrahoituksella tutkimusryhmän.

Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys (Epky), Tampereen yliopisto ja paikalliset sidosryhmät ovat suunnitelleet viisivuotisen jatkon **lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen professuurille** ajalle 1.1.2026 - 31.12.2030. Saman teeman professuuri perustettiin vuonna 2011. Tehtävässä toimi ensin Leena Koivusilta ja sen jälkeen Kalle Kurppa. Professuurin ensimmäisen vaiheen päätyttyä tutkimusalaa tarkistettiin painottaen toisessa vaiheessa enemmän lääketiedettä ja elintarviketiedettä.

Tutkimusala

Professuurin tutkimusalanana on lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Professorin tehtävänä on käynnistää ja johtaa lasten terveyttä tukevia tutkimushankkeita ja käynnistää niihin liittyviä interventioita sekä edistää jo puhjenneiden sairauksien komplikaatioiden ehkäisyä. Erityinen painoalue on terveellisessä ja sairauksia ehkäisevässä ravitsemuksessa ja siihen niveltävässä liikunnassa. Tällä hetkellä Suomessa ja maailmanlaajuisesti on havaittavissa lasten ylipainon ja erilaisten ravintoon liittyvien suolisto- ja muiden sairauksien nopea lisääntyminen ja liikunnan vähentyminen. Merkittävimpinä mahdollisuuksina näiden ongelmien ehkäisyyn pidetään erilaisten maito- ja viljatuotteiden sekä rasvan käytön aiempaa yksilöllisempää ja monipuolisempaa käyttöä lapsuusiässä, sekä terveyttä tukevien erityisvalmisteiden kehittämistä ja arkiliikunnan lisäämistä. Professuurin tavoitteena on lasten ja nuorten päivittäisen liikunnan tukeminen osana ylipainon ehkäisyä ja terveen aikuisuuden saavuttamista.

Tehtävään valittavalta professorilta edellytetään syvällistä asiantuntijuutta ja kykyä suunnitella interventioita sekä koordinoita tutkimusta edellä mainituilla tutkimusalueilla.

Professorin työn yleiset tavoitteet ja keskeiset yhteistyötahot

Keskeinen osa professuuria on sellaisen tutkimuksellisen tiedon tuottaminen ja maakunnanlaajuisen interventioiden käynnistäminen, jotka tukevat ja vahvistavat alan toimijoiden osaamista ja kehittämistyötä. Tutkimustiedon levittämisen ja interventioiden käynnistämisen kautta professuuri tuottaa arvoa alueen toimijoille ja hankkeen rahoittajille sekä akateemiselle yhteisölle. Professorin toimenkuva on tutkimus- ja kehittämispainotteinen. Seinäjoen ja Etelä-Pohjanmaan alue tarjoaa erinomaisia mahdollisuuksia suunnitellulle professuurille. Alueella on takavuosina jo toteutettu joitakin kansainvälistä kiinnostusta herättäneitä lasten terveyttä edistäviä projekteja ja muutenkin voimakkaasti panostettu akateemisen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseen. Alue on jo todettu kooltaan varsin sopivaksi erilaisten ruokavalio- ja liikuntainterventioiden toteuttamiseen. Läheinen yhteistyö paikallisen, voimakkaasti kehittyvän keskussairaalan ja hyvinvointialueen kanssa tukee professuuria entisestään. Erityishuomiota interventioiden suunnittelussa ja toteuttamisessa kiinnitetään siihen, että alueen kuntien perusopetuksen opiskelijahuollon tarpeet kytkeytyvät saumattomasti alueellisiin toimenpiteisiin eri puolilla maakuntaa mm. kuntien sivistyssektorin henkilöstön asiantuntemuksen

kautta. Yhtä tärkeää on, että hyvinvointialueen lähiterveyspalvelujen, erityisesti neuvontapalvelujen mukaan saanti on oleellinen osa professuurin toteutusta. Lisäarvoa toteutukseen tuo myös se, että alue on kansallisesti merkittävimpiä elintarvikkeiden tuottajia sekä tunnetusti liikunnallisesti hyvin vireää seutua.

Erinomainen yhteistyökumppani suunnitellulle professuurille on Tampereen yliopistossa toimiva lasten, nuorten ja äitien terveyden tutkimuskeskus (TamCaM). Keskuksen tutkimusryhmillä on runsaasti kokemusta lasten terveyttä edistävästä hankkeista. Tutkimuskeskuksessa tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettua huippututkimusta esimerkiksi monista jatkuvasti lisääntyvistä suolistosairauksista (keliakia ja viljatuotteiden käyttöön liittyvät muut terveystekijäsymykset, tulehdukselliset suolistosairaudet), nuoruustyypin diabeteksesta ja lasten leukemioista. Lisäksi keskuksen tutkijoilla on erittäin laaja kansallinen ja kansainvälinen yhteistyöverkosto (esimerkiksi UKK-instituutti, kansainvälinen keliakiaan ja diabetekseen keskittynyt TEDDY-verkosto) ja aiempaa kokemusta Seinäjoella ja Etelä-Pohjanmaan alueella toimimisesta.

Tämän lisäksi professori osallistuu yhtenä tiimin jäsenenä ja tarvittaessa laajemminkin Tampereen yliopiston kandi- ja maisterikoulutusten suunnitteluun ja käynnistämiseen Etelä-Pohjanmaan alueella. Samoin hän osallistuu erilaisten jatkuvan oppimisen sisältöjen kehittämiseen.

Professorin työn organisointi

Professuuri kuuluu Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistyksen hallinnoimaan Epanet-verkostoon, ja se on osa Seinäjoen yliopistokeskuksen toimintaa. Hallinnollisesti professuuri sijoittuu Tampereen yliopiston Lääketieteen ja terveysteknologian tiedekuntaan. Professorilla on työtilat Seinäjoen yliopistokeskuksessa.

Professori on vapaa tutkija. Hän suunnittelee ja käynnistää interventioita sekä tutkimus- ja kehittämishankkeita yhteistyössä yritysten, kehittäjäorganisaatioiden ja palvelujen tuottajien kanssa. Hankkeisiin ja interventioiden toteuttamiseen palkataan erillisrahoituksella tutkijoita, joista osalla on tavoitteena väitöskirjan tekeminen. Tutkimusryhmän toiminnan painopiste on Etelä-Pohjanmaalla. Professorin tehtäviin kuuluu tutkimusryhmän tutkimus- ja kehittämishankkeiden ja niiden henkilöstön toiminnan johtaminen ja seuranta. Professorin työ edellyttää osallistumista ulkomailla pidettäviin kansainvälisiin konferensseihin, työkokouksiin, koulutuksiin ja seminaareihin sekä hankkeen vaatimaan muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Pitkäaikaisesta työskentelystä ulkomailla tulee sopia erikseen.

Professuurin arvokkaana tukena toimivat Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkoston ja Seinäjoen yliopistokeskuksen muut tutkimusprofessuurit, erityisesti Tampereen yliopiston tutkimusryhmät sekä Tampereen yliopiston ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen keskinäisillä sopimuksilla toimivat professuurit. Luonnollisesti professori toimii tiiviissä yhteistyössä keskeisten kotimaisten ja ulkomaisten kumppaneiden kanssa. Professori työskentelee niin ikään yhteistyössä Tampereen yliopiston muiden Seinäjoella toimivien tai tänne sijoitettujen toimintojen ja tiimien kanssa.

Tukiryhmä

Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys (Epky) perustaa professuurin työn tueksi tukiryhmän, johon kutsutaan jäseniksi rahoittajien edustajat ja tarvittaessa myös muita hankkeen kannalta tarpeellisia tahoja. Myös tukiryhmä voi halutessaan esittää, että siihen kutsutaan uusia jäseniä.

Tukiryhmän rooli on neuvoa-antava. Sen tehtävänä on hankkeen vetäjän tukeminen ja ohjaava keskustelu hankkeen kannalta merkittävistä asioista. Tukiryhmä kokoontuu kolme kertaa vuodessa.

Tukiryhmälle esitellään tilannekatsaus sekä toiminnan että talouden osalta. Ryhmässä voidaan myös yhdessä professorin kanssa ideoida tulevia toimia. Tärkeintä on, että kokoukset ovat keskustelevia – onhan pöydän ympärillä merkittävä alan asiantuntijajoukko. Tukiryhmällä on keskeinen rooli tiedonvälityksessä.

Tukiryhmä voi päättää työskentelytavoistaan ja kehittää uusia työtapoja. Tukiryhmällä ei ole oikeudellista vastuuta projektista, vaan vastuu projektin toiminnasta on projektin pää toteuttajalla (Epky) ja osatoteuttajalla (Tampereen yliopisto). Korkeakouluyhdistyksen ja yliopiston keskinäisestä tehtävänjaosta sovitaan erillisellä sopimuksella.

Työn tavoitteet, tulokset ja vaikutukset

Professorin työssä painotetaan seuraavia tehtäviä:

- tutkimusryhmän (3–5 tutkijaa) kokoaminen, johto ja ohjaus
- Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alan kehitystä tukevan uusimman tiedon kokoaminen sekä uuden tiedon tuottaminen alueen yritysten hyödynnettäväksi
- Tutkimus- ja kehityshankkeiden suunnittelu ja ulkopuolisen rahoituksen hakeminen yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa
- hankkeiden toteutuksen ohjaus ja seuranta
- kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kokoaminen ja tiedotus: yhteydet alan organisaatioihin ja asiantuntijoihin
- osallistuminen alan keskusteluun ja alan tutkimustiedon käytön edistäminen yhteiskunnassa
- korkeatasoisten tieteellisten julkaisujen tuottaminen.

Professuurissa

- *käynnistetään ja johdetaan lasten terveyttä ja hyvinvointia tukevia tutkimushankkeita, sekä edistetään jo puhjenneiden sairauksien komplikaatioiden ehkäisyä. Erityinen painoalue on terveellisessä ja sairauksia ehkäisevässä ravitsemuksessa.*
- *Tuetaan lasten ja nuorten päivittäisen liikunnan tukeminen osana hyvinvointia, ylipainon ehkäisyä ja terveen aikuisuuden saavuttamista.*
- *Vahvistetaan entisestään alan tutkimus- ja kehittämistyötä ja työn tieteellistä tasoa.*
- *Edistetään tutkimusalan toimijoiden, Seinäjoen yliopistokeskuksen, Tampereen yliopiston ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun yhteistyötä.*
- *Rakennetaan verkostoa tarpeen mukaan alan johtaviin tutkimuslaitoksiin Suomessa ja kansainvälisesti*

Professori kokoaa ympärilleen tutkimusryhmän. Professorin ja ryhmän työn tuloksina käynnistyy uusia tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeita, joilla voi olla omia työntekijöitä erillisrahoituksella (ei tämän professuurin rahoituksella). Tutkimusryhmä tuottaa uusinta alan elinkeinoja maakunnassa vahvistavaa ja hyödyttävää tutkimustietoa ja kehityshankkeita korkealla osaamistasolla, verkostoituu alan toimijoiden kanssa (korkeakoulut, kehittäjäorganisaatiot ml. kunnat) ja osallistuu alan kansainväliseen tutkimukseen. Hanke auttaa verkostojensa kautta myös muita organisaatioita omalta osaltaan saamaan liikkeelle niiden toimintaa tukevia erilaisia tutkimus- ja kehittämishankkeita.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma 1.1.2026 -31.12.2030

Professuurin kokonaisbudjetti on kaksiosainen. Ensimmäinen osa on Tampereen yliopiston kanssa tehtävän toteutussopimuksen budjetti, joka on 995 425 €, eli 199 085 € per vuosi. Kaikki tämän osion kulut syntyvät Tampereen yliopistossa tehtävästä työstä. Hankkeelle kerätään, jo suunnitteluvaiheessa toinen, erillinen Epanet-interventiorahasto, jonka avulla mahdollistetaan ja varmistetaan alueen toimijoiden osallistumista interventioihin koko hankkeen ajan.

Kustannusarvio	Vuosi	5 vuotta
Henkilöstökustannukset	104 782	523 910
Yleiskustannuserä 90 %*	94 303	471 515
Yhteensä	199 085	955 425
Epanet-Interventiorahasto	10 915	54 575
Etelä-Pohjanmaan alueelle		
Tavoitebudjetti yhteensä	210 000	1 050 000

* sisältää toimisto- ja vuokratkustannukset, matkakulut, ostopalvelut ja muut menot

Rahoitussuunnitelma	Vuosi	5 vuotta
Kuntarahoitus (varmistamatta)	21 457	107 285
Muu julkinen/UCS	15 000	75 000
Muu julkinen/TAU (50 %)	99 543	497 715
Muu julkinen/EP:n hyvinvointialue	25 000	125 000
Yksityinen	30 500	152 500
EP:n korkeakoulusäätiö (varmistamatta)	15 000	75 000
Atria Oyj, Pohjanmaan liikunta ja urheilu ry, Kuortaneen Säästöpankkisäätiö, Töysän Säästöpankkisäätiö, Impi ja Asko Jokisen säätiö.	15 500	
Vielä haettava edellisten lisäksi	18 500	
Tavoitebudjetti yhteensä	210 000	1 050 000

Hankkeeseen 2.10.2025 mennessä varmistunut rahoitus 155 043/vuosi